

SZEMÉLYNEVEK ÉS A HATÁROZOTT NÉVELŐ

Szerző: **SÁGI Livia**, mesterképzés, I. évfolyam, (sagi.livia@gmail.com)

Témavezető: **Dr. HALUPKA-REŠETAR Szabina** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Anglisztika, Újvidék

A magyar nyelvben a személynevek előtt megjelenhet a határozott névelő, amennyiben a DP argumentum pozícióban van. Viszont, ha a DP megszólítás, felkiáltás vagy predikátum, akkor kötelezően elmarad a névelő. A határozott névelő ilyen szerkezetekben expletív, mivel nem jelöli a főnevet (vagyis a személynevet) a [+specifikus] jeggyel. Feltételezhetjük, hogy a személynevek (és általában a tulajdonnevek) ugyanazokkal a szemantikai jegyekkel lépnek be a szintaxisba, mint a köznevek, és a határozott névelő alapértelmezetten jelen van az argumentumokban. Azokban a nyelvekben, ahol a személynevek névelő nélkül találhatók meg, különböző mondattani műveleteknek köszönhetően a névelő vagy üres D kategória vagy pedig speciális toldalék.

Ez a tanulmány a magyarban található variációt vizsgálja, tekintve, hogy a személynevek előtt az expletív határozott névelőnek mind a jelenléte, mind a hiánya grammatikailag helyes (az olaszhoz hasonlóan). Ezt bizonyítja a tény, hogy a határozott névelő expletív, vagyis nincs semmilyen szemantikai tartalma, tehát nincs semmi szemantikai különbség a két szerkezet közt. A dolgozat Adger változékonyság-elmélete alapján formálisan leírja ezt a jelenséget, és a mondattani kontextust, valamint a személyneves DP-ben a határozott névelő variációjának a valószínűségét emeli ki. A szociális és/vagy pszichológiai faktorokat mellőzöm, inkább a nyelvészeti paraméterekre fókuszálok.

Kulcsszavak: **személynevek, expletív határozott névelő, változékonyság, variáció**

PERSONAL NAMES AND THE DEFINITE ARTICLE

Author: **Livia SÁGI**, first-year MA student (sagi.livia@gmail.com)

Supervisor: **Szabina HALUPKA-REŠETAR**, PhD, university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, English Department, Novi Sad

In Hungarian, personal names can appear with the definite article when the DP is in an argument position. However, it is obligatorily omitted if the DP is an adjunct or predicate. The definite article is expletive because it does not mark the noun (i.e. personal name) as [+specific]. It is presumed that personal names (and proper names in general) enter syntax with the same semantics as common nouns, and therefore the definite article is present by default in arguments. In languages where the personal name is obligatorily bare, it is expressed as a null D; in other cases it is a special affix due to specific syntactic operations.

This study analyses the variation that exists in Hungarian, since both the presence and absence of the expletive definite article in front of personal names is grammatical (similarly to Italian). This grammaticality is explained by the fact that the definite article is expletive, which means it does not carry semantic content; therefore there is no semantic difference between the two constructions. Following Adger's theory on variability, a formal description is proposed that takes into account the syntactic context and the probability of variation of the default article in DPs with personal names. The social and/or psychological factors are disregarded, and the focus is on the linguistic parameters.

Keywords: **personal names, expletive definite article, variability, variation**

LIČNA IMENA I ODREĐENI ČLAN

Autor: **Livia ŠAGI**, master student I godine (sagi.livia@gmail.com)

Mentor: **Dr Sabina HALUPKA-REŠETAR**, profesor

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Anglistika, Novi Sad

226

U mađarskom jeziku, lična imena se mogu pojaviti uz određeni član kada je DP u poziciji argumenta. Međutim, po pravilu se on izostavlja ako je DP vokativ ili predikat. Određeni član je ekspletivan jer ne označava imenicu (tj. lično ime) kao [+specifičan]. Pretpostavlja se da lična imena (i ostale vlastite imenice) imaju u sintaksi iste semantičke osobine kao zajedničke imenice, pa je tako određeni član u poziciji argumenta svakako prisutan. U jezicima u kojima lična imena po pravilu stoje sama, zbog posebnih sintaksičkih operacija, određeni član se izražava kao prazno D, a u drugim slučajevima, on je poseban afiks.

Ovaj rad se bavi analizom varijacije koja postoji u mađarskom jeziku, budući da su i prisustvo i odsustvo ekspletivnog određenog člana ispred ličnih imena gramatički tačni (slično kao u italijanskom). Ovo se može objasniti činjenicom da je određeni član ekspletivan, tj. nema semantičko značenje, i stoga ne postoji semantička razlika između ovih konstrukcija. Prateći Edžerovu teoriju o varijabilnosti, formalan opis je predlažen koji uzima u obzir sintaksički kontekst i verovatnoću varijacije određenog člana u DP-u koji sadrži lično ime. Fokus je na lingvističkim parametrima, dok se društveni i/ili psihološki faktori zanemaruju.

Cljučne reči: **lična imena, ekspletivni određeni član, varijabilnost, varijacija**